

ה:

זֶה גּוֹדֵל. פי' בקונטרס לענין זהן יד דמזרע ואין נראה דאס כן הוה ליה למימר זה זהן ועוד דאפילו לא מחלק מנאי משוי על זהן שהוא קצר מכולס וגראה דלענין קמינא קאמר כדמתן (מנחות דף יא.) מוחק בגדול מלמעלה אצל בידו אחרת לא יוכל לעשות דבעינן עבודה בימין:

מזהו לבועול בתחלה בשבת. אף על גב דמתקו שמהא צמולה נשאת דרביעי מכל מקום אס אירע לו שלא בעל צליל חמישי לא חייבוהו חכמים להמתין עד יום חמישי אחר או עד יום ז' להכי בעי אס מותר לצעול בשבת אס לאו אע"ג דמנינא לעיל ומפרשין חתן מן הכלה לילי שבת תחלה מפני שהוא עושה תצורה ותניא נמי בצידך דרייתא צין כך וצין כך לא יצעול לא בערב שבת ולא כו' פי' בקונטרס דלא הוה ידע לה א"י ידע לה ובעי הכי הלכתא דאיכא למימר דפליגי זה ר' יהודה ור"ש ומיהו על כרחך נראה דלא ידע הברייתא דחיישין שמה ישוחט צן עוף דאי הוה ידע לה מאי קמיבעיא ליה הא זהא לא פליגי ר' יהודה ור"ש והא דלא פשיט מינה לצסוף משום דמשכת תנאי דפליגי עלה: **דם מיפקד פקיד או חבורי מיהבר**. טעמא דחצורה לא כפרש"י דפירש צפרק שמונה שרצים (שבת קז:) דחייב משום לוצע גבי ח' שרצים דתנא הסם נזכר הסם אע"פ שלא ינא וקשה לר"י דבאלו טריפות (חולין נו:) צשמעתא דריאה תניא ושאר שקצים ורמשים עד שינא מהם דס והשתא הסם תנאי לוצע איכא הא לית להו עור וה"ג מאי צביעה איכא צהך חצורה וכן גבי חצורה דמילה לא שייך צביעה ועוד דעל כרחך לשמואל איכא טעמא אחרינא דצפרק כלל גדול (שבת עה. ושם) קאמר דשוחט לא מחייב משום לוצע אלא משום

נטילת נשמה אלתא טעמא דחצורה הוי משום נטילת נשמה כדקאמר שמואל הסם ורב דאמר הסם משום לוצע אף משום לוצע קאמר ונטילת נשמה אין לפרש דטעמא משום הכחשה שמחלישו ונוטל קצת נשמתו דהכא אין צריך לחלישות האשה ומיהו איסורא דקאמר הכא איכא למימר דהויא דרבנן אצל גבי מילה משמע דאיכא איסורא דאורייתא בחולאת דס דאמרינן צפרק ר' אלעזר (שם קג:) האי אומנא דלא מייך סכנתא הוא ומעבדינן ליה פשיטא מדקא מחללין שבת עליה מהו דתימא דס מיפקד פקיד קמ"ל דחצורי מיחבר ואי הוה משום החלשה ליכא חילול שבת דהויא מלאכה שאין צריכה לגופה דאין לורף להחליש המינוק וגראה לר"ת לפרש דהולאת דס חשיבה נטילת נשמה כי הדס הוא הנפש וכשנוטל מקצתו נוטל מקצת נשמה וקשה לר"י דאמר' צפרק כלל גדול (שם עה. ושם) גבי הלז חלוון והפזעו ולחייב נמי משום נטילת נשמה ומשני מתעסק הוא אכל נטילת נשמה דכל כמה דאית ציה נשמה טפי ניחא ליה כו' ולפי זה אפילו הוא חי גמור הרי יש כאן נטילת נשמה ואומר ר"ת כי דס חלוון שצובעין צו הוא מיפקד פקיד ועל אותו אינו חייב משום נטילת נשמה ועל שאר הדס שמחבר חשיב ליה מתעסק:

צדים הוא צריך ושרי. וא"ת והא פסיק רישיה הוא לענין הפתח וצ"ל שיכול להוציא הדס בלא עשיית הפתח פי' ר"ת שצריך להוציא הדס

דס חצורי מיחבר אי לדס הוא צריך ואסור אף על גב דהויא מלאכה שאינה צריכה לגופה דשריא צמקוס צערא גבי מורסא הכא גבי מנאה אסור ולקמן נפרש הא דפרין ממפים מורסא לפירושו ור"י מפרש לדס הוא צריך שצריך לראות אס היא צמולה:

אם תימצוי לומר הלאה ברבי יהודה מקלקל הוא אצל הפתח ושרי. פי' דרבי יהודה אית ליה דמקלקל בחצורה פטור אף על גב דפטור אצל אסור מיהו הכא מותר לכתחלה משום דאיכא תרמי מקלקל בחצורה ודבר שאינו מתכוין וקשה דצגריה אסר ר' יהודה אע"ג

דאיכא תרמי דאין מתכוין ומקלקל נמי הוי כדאמרינן בשילהי פ"ק דחגיגה (דף י.) דמוקי הך דחופר גומא ואין צריך אלא לעפרה דפטור אפי' כר' יהודה דמחייב מלאכה שאינה צריכה לגופה וטעמא דפטור משום דמקלקל הוי וצפרק י"ט (צ"ה כג. ושם) אסר רבי יהודה קירוד אף על גב דאין מתכוין ומקלקל ויש לומר דהכא שרי טפי משום דאיכא נמי מנאה א"י שלא צמקוס מנאה נמי היכא דאיכא תרמי שרי וגבי חריץ יש להעמיד כגון שאינו מקלקל לגמרי אלא מתקן קצת דמשוי וגומות מזד אחד וגבי קירוד נמי צמה שמוציא דס מיקל לצהמה קצת כמו דס הקזיזי):

את"ל הלאה ברבי יהודה מקלקל בחבורה הוא בו'. משמע דאי הלכה כרבי שמעון שרי אפילו הוא מתקן כיון דאין מתכוין וקשה דבשילהי פרק ספק אכל (כרימות יט: ושם) ^אאמר לרבי שמעון הואיל ומקלקל בחצורה חייב מתעסק נמי חייב ומאי שנא דאין מתכוין פוטור רבי שמעון בחצורה טפי ממתעסק וי"ל דמתעסק שמתכוין למלאכה לא מיפטור בשבת אלא משום דאין זה מלאכת מחשבת ומשום הכי חייב לרבי שמעון מתעסק בחצורה כמו מקלקל בחצורה דמחייב רבי שמעון אע"ג דאין זה מלאכת מחשבת ולהכי תלינן ליה במקלקל

בתולה נשאת פרק ראשון בתובות

יניח אלצנעו. שהיא שפוייה כיד: **מ"ט**. כלומר צמאי דומות כיתידות: **אי נימא דמחלקן**. שמחולקות זו מזו ואיןן מחוצרות יחד: **הדא חדא למילתיה**. קושיא היא. כל אחת יש צה לורך ואף צצורכי גבוה: **זו זרס**. מן הקטנה מודדין זרת של חושן: **זו קמינא**. מאצנע שאכל

הקטנה מתחילין לקמוץ חופה שלש אצנעות על פס ידו הקמינא והאמה והאצנע וקומץ: **זו אמה**. מהגדולה מודדין אמת צנין ואמת כלים: **זו אצנע**. למתן דמים של חטאת דכתיב ציה צאצנעו (ויקרא ד): **זס גודל**. לצהן יד דאהרן (שם ה) ודמזרע (שם ד): **משופוס**. אגוישד"ש צלע"ז: **אליה**. צשר צצסוף האחין: **ננווס חחילה** לאצרים. רכות ודקות לכות מכולס. והכי נמי אמרינן צמסכת ע"ז (דף לה.) האי עוצד כוכבים דחריך רישא שרי למיכל אפילו מרש אורניה ואע"פ שממהר ליצשל: **מהו לצעול צתחלה**. לא שמיע להו הך מתנינא דלעיליז. א"י שמיע להו ומיבעיא להו הלכה או אין הלכה: **מיפקד פקיד**. כמו פקדון כנוס ועומד ואינו נצלע צדופני הרחס להיות יציאתו על ידי חצורה אלא שהפתח נעול צפניו ופותחין לו ויונא: **או חצורי מיחבר**. דס צתולים היונא על ידי חצורה הוא צא שהדופן מתפרק מחצרו: **אס סימאי לומר מיפקד פקיד**. ואין צו משום חצורה כוונת המוציאו למאי לדס הוא צריך ומתכוין להוציאו: **ושרי**. דהא מיפקד פקיד: **או דלמא לפסח מסכוין**. והרי הוא כננין ואסור: **ואס סימאי לומר לדס או מסכוין**. ולא לפסח ומיהו על כרחך פיתחא ממילא הוי: **הלכה כרבי יהודה**. צדבר שאין מסכוין ואסור: **או כר"ש**. ומותר. וא"ת פסיק רישיה ולא ימות הוא הא פרכינן לה לקמן וי: ומשנינן יש צצקיחין צהטיה ואין דס

יונא ואף אין פסח נפתח הלבך לאו פסיק רישיה ולא ימות הוא: **ואס"ל הלכה כרבי יהודה**. אכתי איכא למיבעי דקיימא לן (שבת ד' קז.) כי אמר רבי יהודה צמתקן אצל צמקלקל אינה מלאכה ויש לשאול על פסח זה אס תקון הוא אכלה או קלקול הוא אכלה שהצמולה חשובה מן הצעולה: **ואס"ל מקלקל הוא ל"ג**. דאי מקלקל לצדרי הכל מותר שאין לן מקלקל חייב אלא חובל ומצער אליצא דרבי שמעון והכא לאו חובל הוא דהא צאת"ל דס מיפקד פקיד בעי לה ואיל: **ודס ממילא קא הוי**. הוא אינו מתכוין להוציאו אצל הוא יונא וגמלאת חצורה נשעית שלא צכוונה: **הלכה כרבי יהודה**. צדבר שאינו מתכוין ושמה מתקן הוא ואסור: **או הלכה כר"ש**. צדבר שאין מתכוין מותר: **ואס סימאי לומר הלכה כרבי יהודה**. קלקול הוא ומותר או תקון הוא ואסור ואפי' אס קלקול הוא יש למנא דא אסור אס צדבר שאין מתכוין צצירה לן כרבי יהודה וצמקלקל בחצורה צצירה לן כר"ש דמחייב דאמרינן כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומצער ואוקיימנא כר"ש צפרק האורג (שבת קז.): **הלכה כרבי יהודה צמקלקל**. ומותר דכי אמר רבי יהודה צדבר שאין מתכוין אסור צמתקן אצל צמקלקל לא אמר:

או

דס חצורי מיחבר אי לדס הוא צריך ואסור אף על גב דהויא מלאכה שאינה צריכה לגופה דשריא צמקוס צערא גבי מורסא הכא גבי מנאה אסור ולקמן נפרש הא דפרין ממפים מורסא לפירושו ור"י מפרש לדס הוא צריך שצריך לראות אס היא צמולה:

אם תימצוי לומר הלאה ברבי יהודה מקלקל הוא אצל הפתח ושרי. פי' דרבי יהודה אית ליה דמקלקל בחצורה פטור אף על גב דפטור אצל אסור מיהו הכא מותר לכתחלה משום דאיכא תרמי מקלקל בחצורה ודבר שאינו מתכוין וקשה דצגריה אסר ר' יהודה אע"ג דאיכא תרמי דאין מתכוין ומקלקל נמי הוי כדאמרינן בשילהי פ"ק דחגיגה (דף י.) דמוקי הך דחופר גומא ואין צריך אלא לעפרה דפטור אפי' כר' יהודה דמחייב מלאכה שאינה צריכה לגופה וטעמא דפטור משום דמקלקל הוי וצפרק י"ט (צ"ה כג. ושם) אסר רבי יהודה קירוד אף על גב דאין מתכוין ומקלקל ויש לומר דהכא שרי טפי משום דאיכא נמי מנאה א"י שלא צמקוס מנאה נמי היכא דאיכא תרמי שרי וגבי חריץ יש להעמיד כגון שאינו מקלקל לגמרי אלא מתקן קצת דמשוי וגומות מזד אחד וגבי קירוד נמי צמה שמוציא דס מיקל לצהמה קצת כמו דס הקזיזי): **את"ל הלאה ברבי יהודה מקלקל בחבורה הוא בו'**. משמע דאי הלכה כרבי שמעון שרי אפילו הוא מתקן כיון דאין מתכוין וקשה דבשילהי פרק ספק אכל (כרימות יט: ושם) ^אאמר לרבי שמעון הואיל ומקלקל בחצורה חייב מתעסק נמי חייב ומאי שנא דאין מתכוין פוטור רבי שמעון בחצורה טפי ממתעסק וי"ל דמתעסק שמתכוין למלאכה לא מיפטור בשבת אלא משום דאין זה מלאכת מחשבת ומשום הכי חייב לרבי שמעון מתעסק בחצורה כמו מקלקל בחצורה דמחייב רבי שמעון אע"ג דאין זה מלאכת מחשבת ולהכי תלינן ליה במקלקל

מסורת הש"ס

^(א) מנחות יא., צ)]מס' ד"א זוטא פ"ד, ג) צ"ה כג. [שבת מא': וש"נ, ד)]דף ג:א, ט)]נתי' תוס' צבורות כד: ד"ה וייעין, ו)]למא שם האי לישנא,

—❧—

גליון הש"ס

^{גכ'} או הלבח כר"י דאמר דשא"מ אסור. ע' פסקים כה ע"צ מדי"ה לא אפשר:

—❧—

לעני רש"י

^{אגוישד"ש} [אגוישד"ש]. מחורדות.

—❧—

מוסף רש"י

זו דרת. אצנע קטנה ממנה מתחיל הזרת, וי"מ למדת חשן זרת ארכה (מנחות יא.). זו קמיצה. ממנה מתחיל הקומץ, מאותו אצנע שאכל הקטנה (שם). זו אמה. ממנה מודדין כל אמות הבנין והכלס לפי שהיא ארוכה מטבין, ושמי אמות היו בשוון הצידי, שמי מקלות שהן אמה וצבין מודדין אמות הבנין ואותן מקלות נמדדו באלוהו אצנע שהוא ארוך (שם). זו אצבע. לטבל הכהן אצנעו צנס (שם). זו גודל. לכהוות דמזרע (שם). דבר שאין מתכוין מותר. והאי להגאט עצמו קא מכיין (האורח ח"ב סי' ב. הפרדס עמ' יד).